

Таким чином, аграрний сектор України має потенціал для подальшого зростання, проте для цього необхідно усунути існуючі бар'єри та запровадити інноваційні рішення.

Інформаційні джерела

1. Державна служба статистики України. (2022). Офіційна статистика. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Міністерство аграрної політики та продовольства України. (2022). Звіт про стан аграрного сектору. URL: <https://minagro.gov.ua>
3. Іванченко, О. В. (2021). Інформаційно-аналітичні системи в аграрному секторі: сучасний стан та перспективи. Вісник аграрної науки. № 3, с. 25-30.
4. Коваленко, Т. Ю. (2019). Інноваційні технології в аграрному секторі: досвід України. Міжнародний журнал аграрних наук, 12(4), 67-72.
5. Лисенко, В. І. (2020). Прогнозування аграрного виробництва в умовах змін клімату. Аграрний вісник, 8, 15-19.
6. Food and Agriculture Organization of the United Nations. (2022). Ukraine: Country Profile. URL: <http://www.fao.org/countryprofiles/index/en/?iso3=UKR>

УДК 657.333.1

Ю.Б. Скорнякова, канд. екон. наук, доц. (ЗНУ, Запоріжжя)

О.С. Косарева, здоб. ОС «магістр» (ЗНУ, Запоріжжя)

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ В ПЛОЩИНІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Активна інтеграція в світовий економічний простір є одним із вагомих чинників соціально-економічного розвитку нашої країни на сучасному етапі. На мікрорівні це означає, що все більше вітчизняних підприємств долучається до зовнішньоекономічної діяльності. Помітну роль у процесі активізації економічних відносин з іншими країнами відіграють підприємства малого бізнесу, що варто визнати безперечно позитивним фактом, адже це призводить до демонополізації зовнішньоекономічної діяльності та в цілому є важливим чинником соціально-економічного розвитку України.

Підприємства малого бізнесу, що долучаються до зовнішньоекономічної діяльності, стикаються із організаційним питанням забезпечення формування якісної системи відображення в обліку операцій, що таку діяльність складають, зокрема розрахунків в іноземній валюті. Зазначена складова обліку набуває особливої актуальності, адже ефективне здійснення зовнішньоекономічної, зокрема імпортно-експортної та інших видів діяльності, потребує постійного прийняття дієвих управлінських рішень, що в свою чергу є неможливим без якісної інформаційної підтримки.

Відображення в обліку розрахунків в іноземній валюті насамперед означає, що певні облікові об'єкти (грошові кошти та кошти у розрахунках)

мають бути відображені одночасно як в іноземній валюті, так і в національній валюті України – гривні, адже систематизація інформації та її презентація у звітності відбувається саме у національній валюті. В умовах активної зміни курсу гривні до іноземних валют відображення в обліку зазначених операцій призводить до систематичного формування так званих «курсових різниць», що мають бути відображені в обліку. Регламентує зазначений процес в площині вітчизняного законодавства Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», яке зокрема «визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про операції в іноземних валютах ... в грошовій одиниці України» [1]. Саме даним нормативним документом передбачене розмежування статей балансу на «монетарні» та «немонетарні», а також порядок визнання курсових різниць за монетарними статтями на дату балансу і на дату здійснення господарської операції.

Відображення курсових різниць на дату здійснення господарських операцій на практиці актуалізує додаткове питання. А саме як діяти в умовах, коли в наслідок розрахунку відбувається поступова (частинами) компенсація дебіторської та кредиторської заборгованостей, що оцінені у іноземній валюті та відповідно визнаються монетарними статтями. Пунктом 8 НП(с)БО 21 передбачені два альтернативних варіанти відображення в обліку курсових різниць, а саме або в межах здійснення господарської операції, або за всією статтею відповідно. Звісно рішення щодо вибору конкретного порядку відображення в обліку розрахунків в іноземній валюті має бути послідовним. Тому, маючи зазначений вибір, кожне підприємство має самостійно визначитися з цього питання, обравши таким чином елемент власної облікової політики.

Проблематика формування облікової політики малих підприємств відображення в обліку курсових різниць за монетарними статтями на дату здійснення господарських операцій схематично представлена на рисунку 1.

Аналізуючи наведені вище альтернативні підходи щодо визнання курсових різниць, варто зазначити, що за умови коректного визначення курсових різниць за монетарними статтями на дату балансу, на кварталні (річні) показники фінансової звітності малого підприємства щодо фінансових результатів, активів та зобов'язань жодним чином не впливає порядок визнання курсових різниць протягом періоду – в межах здійснення господарської операції або за всією монетарною статтею. Наявна відмінність буде полягати у визнанні сум доходів та витрат від курсових різниць – за другого підходу вони будуть більшими на однакову суму, яка в умовах постійного коливання курсу національної грошової одиниці буде цілком помітною. Таким чином, визнання курсових різниць за всією статтею буде провокувати постійне визнання певних сум фактично «фіктивних» доходів та витрат, у той час як визнання курсових різниць в межах здійснення господарської операції такі «фіктивні» доходи та витрати якщо не виключає, то суттєво мінімізує. Враховуючи, що доходи та витрати є надзвичайно важливим елементом фінансової звітності малого підприємства, їх фіктивне завищення є неприпустимим, навіть за умови, що це

здійснюється на однакові суми і відповідно не впливає на розмір фінансових результатів. Саме тому, на нашу думку, визначення в обліковій політиці малого підприємства порядку відображення курсових різниць за монетарними статтями балансу на дату здійснення господарської операції в межах здійснення господарської операції є доцільним, адже такий підхід дозволяє уникнути зайвого завищення доходів та витрати на фактично «фіктивні» суми, що в свою чергу позитивно впливатиме на прозорість та інформативність фінансової звітності малого підприємства щодо доходів та витрат.

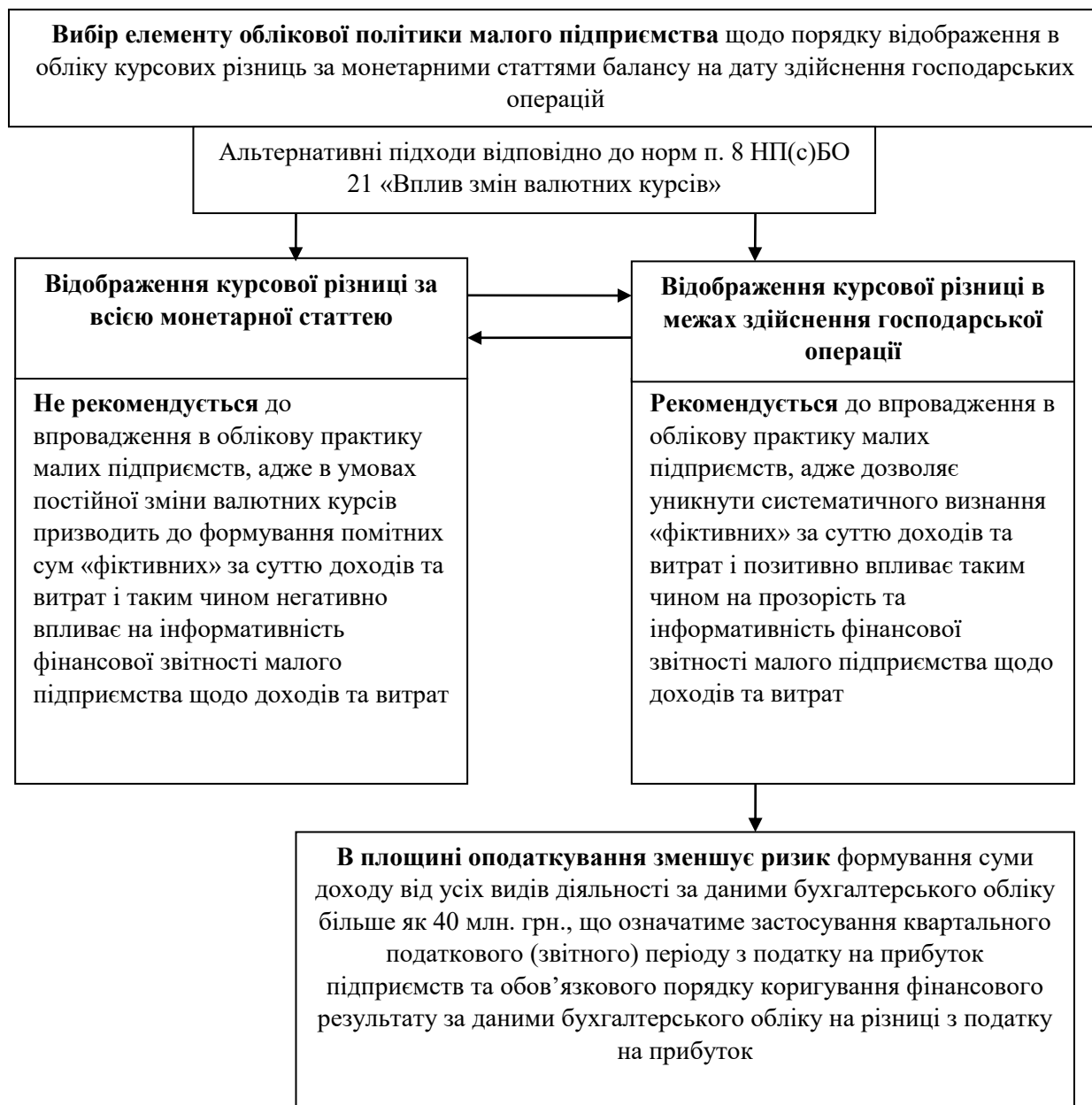

Рисунок 1 – Формування облікової політики малих підприємств щодо відображення в обліку розрахунків в іноземній валюті

Додатково варто зазначити, що обґрунтований підхід щодо формування облікової політики відповідає фіскальним інтересам тих підприємств малого

бізнесу, що є платниками податку на прибуток, адже зменшує ризик формування показника річного доходу від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначеного за правилами бухгалтерського обліку за календарний рік, у сумі більшої за 40 млн. грн. Останнє означатиме неможливість застосування в наступному календарному році річного податкового (звітного) періоду з податку на прибуток (відповідно до пп. 137.5 ПКУ [2]) і неможливість визначення об'єкту оподаткування податком на прибуток без коригування фінансового результату до оподаткування на усі різниці (відповідно до пп. 134.1.1 ПКУ [2]), що в свою чергу призведе до ускладнення роботи із формування податкової звітності та цілком можливо до підвищення податкового навантаження в частині податку на прибуток.

Інформаційні джерела

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів»: Наказ Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193. Дата оновлення: 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 01.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

УДК 004:657-057.1

К.С. Сметаніна, здоб. ОС «бакалавр» (ТДАТУ імені Дмитра Моторного)

Л.А. Сахно, канд. екон. наук, доц. (ТДАТУ імені Дмитра Моторного)

ІННОВАЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ НА ШЛЯХУ ДО ЄС

Сучасний бізнес потребує адаптації до нових викликів, зокрема у контексті європейської інтеграції. На шляху до ЄС українським підприємствам важливо впроваджувати інноваційні трансформації в обліково-аналітичному забезпеченні для забезпечення прозорості, ефективності та конкурентоспроможності. Це дозволить підвищити якість управління бізнесом, а також спростить процес інтеграції у загальноєвропейський ринок. В умовах сучасної цифрової економіки роль обліково-аналітичних систем значно зросла, оскільки вони забезпечують інформаційне підґрунтя для прийняття рішень на різних рівнях управління [1].

Метою даного дослідження є аналіз та визначення основних напрямів інноваційних трансформацій в обліково-аналітичному забезпеченні українських підприємств у контексті їх інтеграції до ЄС, а також дослідження впливу цих змін на ефективність управління.

Інноваційні зміни в обліково-аналітичному забезпеченні є невід'ємною складовою інтеграційного процесу України до ЄС. Вимоги європейського ринку, такі як прозорість, підзвітність та відповідність міжнародним стандартам фінансової звітності, потребують від підприємств модернізації